

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber sextus Decretalium

Bonifatius <VIII., Papst>

[Basel], 10. Dez. 1477

De iuramento calumpnie

[urn:nbn:de:bsz:31-321569](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-321569)

vel transactioi vel q̄ finita est res et de hoc bene ostat
quō p̄nūciabit iudex sup̄ p̄ncipali nō p̄t p̄nūciare. q̄
sup̄ eo nō est actū. nec sup̄ eo lis est. s. vt lite n̄ est. p̄ to
tū. et de q̄ re et ff. de iud. de qua re de cā pos. cuz eccle
sia et c. se. die fm̄ b. q̄ non p̄nūciabit sup̄ p̄ncipali. sed
sup̄ excep. rei iud. b. nō. q̄ data fuit peticio. petit talis
re talē a ticio quaz
dic ad se p̄tinere et
cui fuit excipiendo
responsū. q̄ cū alia
vice super ip̄a peti
cione iudicatus fue
rit extra ipsum nō ē
vlt̄er. q̄ audicēd̄ cō
tra sententiā a q̄ nō
fuit appellatū. iudex
contestata lite sup̄
illa exceptioe ita p̄
cedet quia constitit
q̄ super eo quod. e
petit ei obstat res iu
dicata a qua non fu
it appellatum. diffi
nitue pronuncio ip
sum super illa peti
cione non esse vlt̄er
rius audiendum sibi
perpetuum silenciū
imponendo. ad hoc
de accus. veniens in

fi. vel poterit delo. dicere p̄nūcio l̄as non valere. In
his tribus casibus. fm̄ b̄n. tucius videtur proponere
has excep. lite est. q̄ tūc a p̄ncipali debito absolute
a. **L**itigator. reus. l. talē exceptionem n̄ fit li. tur
b. **I**mpediat. q̄ p̄ntis estestacio. alias non quereret
an impediret vel non. j. c. p̄. etiam opponendo vt nō
c. **D**icat. exceptioem pempto. se quatur absurditas d̄
dilatatoria. q̄ venit an litez est. inf̄ dilatorias pponen
d. **O**btentū. no. q̄ pemptoria. da non est. q̄ ali. est
ip̄az effect. altera differt. altera pimit. in pemptoria
em h̄z p̄cedē actio. cui opponat ip̄a exceptio. ff. d̄ excep.
l. ij. b. Scias aut q̄ omis exceptio pemptoria q̄ perimit
l̄as et ḡfaz opponit. et an lit. est. et post. h̄ l̄as em̄ ante
lit. est. c. de excep. l. vl. de b̄ vide p̄ jmo. et host. s. de
Rep. constit. vidēbat strariū. q̄ eadem rō r̄. s. de
e. **E**xposita. resp. sup̄ l̄as fm̄ h̄ n̄ ē vez. q̄ fm̄ id
iam omis pemptoria exceptio veniet in vim dilatorie
et h̄ d̄ replicatōne d̄isset nihilomin. l̄as habuisset. vt
ibidē recitari solet. exceptioez pemptoria n̄ fit lit.

Soblato. per. est. Emanauit dec. h̄ ad declara
cionē eoz que no. goff. d̄ elec. duduz. j. d̄ to. et otu
ma. put. et q̄ ibi hosti. et ab. de ap. cū cām. et d̄ excep.
cū venerabilis. et c. p̄. et guil. i. spe. de lit. est. q̄ nunc
dicamus. et nūquid p̄ exceptioem. l̄ordis. iij. q̄ iij. of
f. **L**ibello. qui ē de l̄ba iudicarij. ferat. s. d̄ li. ob. c.
i. q̄ d̄ dic. vt ibi. l̄toria de dilatoria n̄ sic dubitabat. q̄
g. **P**eremp. p̄ eam nō r̄ndetur sic peticioni. et quia d̄
sui natura estestacionem precedit vt dixi. s. c. p̄.
h. **P**roponat. simpl̄ et solū i modū exceptiois. vt. j. di
i. **F**acta dicebant quidam extra. et videbat opi. cam
nio eoz p̄ bari p̄ dec. de do. et otu. put. de ap. cum cām
vtrobiqz vidē estestata lis p̄ exceptioez p̄scriptois. de
excep. cum venerabilis. p̄ exceptioez p̄mutationis. de re
sta. raynūci. p̄ exceptioez annalis p̄scriptois vsucapio
nis et. Jē instituta actōe et opposita pemptoria exceptio
n̄ videtur esse iudicium. ff. de interrog. acti. si filius. g.

nitae excipiat litigator li
tis contestationez nō im
pediat nec retardet licz
dicat obiectoz q̄ rescrip
tum non fuisset obtentuz
si que sunt impetranti op
posita fuissent exposita d̄
legant. **S**omifa. viij.

Soblato ab actorz
libello ex parte rei
exceptio pemptoria p
ponat nequaqz per b̄ li
tis estestacio intelligit eē
facta imo ea non obstan

exceptionibus q̄ strariū est vez. et b̄ tenebat oēs sup̄a
dicti doctores. q̄ optime p̄bat lex dicens q̄ q̄ vult ex
ceptionē tōli mali opponere. q̄ optet ex transactioe an si
tem estestata facta q̄ incidit i transact. an lit. est. id fas
cere debet. ff. de odic. indeb. eleganc. s. vl. Jte p̄ l̄tis
est. ordinat iudicium. p̄ pemptoria exceptionem d̄strui

te nisi fit de illis exceptio
nibus que l̄tis contest
ationez impediunt fieri o
portebit eandem

Somifa. viij. De iura
mento calūpnie.
S de calūnia seu
de veritate dice
da in p̄molitis exordio n̄
iure vt d̄z poterit post
moduz in q̄libet pte l̄tis
iurari cū h̄mōi iuramēta
p̄stari ab inicio de f̄ba or
dinis iudicarij nō existat

fuerit et tunc facta ē l̄tis estest. et sic intelliguntur extra
ria. aut simpliciter excipit de pacto de non petendo p̄scrip
tione vt alia pemptoria. et tunc nō intelligatur facta ut
h̄ d̄ez si excipiendo pponeret se non teneri r̄nder e libel
lo ex eo q̄ factū fuerat sibi pactuz d̄ nō petendo et. ad b̄
de dec. dudū. et in isto casu solē d̄z dicere alias vocare ex
ceptionē intentionis exclusionē. h̄ quando opponitur p̄
l̄tis contestationem vocatur actionis exclusio. ff. de ex
cep. l. ij. in p̄n. et h̄ adde q̄ d̄z dij. j. de re. iur. exceptionez
h̄ **I**mpediūt. vt. s. c. p̄. ete iuris. q̄ alias p̄cessit
l. **O**portebit. de necessitate. habit. post talē exceptioez
non valet. cum lis estestata nō esset. s. vt lit. nō est. p̄ to
tum sic nec p̄ positōes et r̄nsiones fit l̄tis est. s. de elec.
dudū. j. s. de l̄tis est. c. vno. p̄mo q̄ nō est d̄ f̄ba q̄

S de calūnia. tria dicē. stati post lit. est. iuretue
de calūnia. Secdo q̄ nō annullat p̄cessus. l̄z tacite
omittat calūnie iuramentuz. Tercio p̄cipit q̄ m
spiritualibz simul de calūnia et veritate iuret. Eman
uit ista dec. ad declarationē eoz q̄ nō. b̄. de iuriu. ex l̄ul
in vl. glo. jmo. et host. s. e. l̄is. ab. s. e. c. i. guil. i. spe.
e. ti. s. i. in p̄n. et. h̄. quartuz. et. s. ij. h̄. quid si non. et. s.
restat. et host. in f̄ma. e. ti. s. quando. h̄. vnum tamen.
m. **C**alūnia. euitanda. sic. xij. di. nerui. ibi vnusquisqz
habeat suam p̄pter fornicationem scz euitandam
n. **V**eritate. q̄ solū olim in sp̄ualibus p̄stabatur. vt in
fi. videbis. videbatur extra p̄mo ex ordie rubrice s̄
o. **E**xistat. e. scdo ex ordie illi. l̄e. s. de elec. dudū
h̄. lite vero. et. et erat expressuz. C. e. l. ij. in p̄n. s. e. c. i.
et. c. cū cām. ad b̄ facit lex que dicit q̄ pcurator ante lit.
est. p̄stare d̄z cautionē d̄ rato. et tunc h̄ p̄stata non fuerit
postea nō p̄stabit. ff. d̄ p̄cui. l. pomp. s. rati. h̄ strariū
est vez. vt h̄ vides. et sic p̄dictozuz doctozum compro
batur opinio. et de iuramento de veritate videbatur eas
sus de iuriu. ex l̄is. ad hoc. s. de fi. instru. cum ioh̄s. h̄.
vez. et. j. de testi. p̄ncipuz. ad b̄. ff. de dā. m̄fec. qui bona
s. penul. nec enim semp ordinē scripture suamus. ff. de

tur. sed eadē res du
os effect. strarios
nō p̄t parere. xvij.
di. deide. s. de bap.
maiores. ff. d̄ solu.
qui hominē. p̄bat
idem expresse. s. c.
p̄. si enim per per
emptoriaz exceptio
nem non debet ima
pediri vel retardar
ri l̄tis est. ḡ p̄ eaz n̄
fit. alias non p̄cess
fisset questio Ad cō
traria respondeēt b̄
modo aut reus dire
ctē respondet libel
lo puta cum petun
tur ab eo. r. ex caus
sa mutui dicit se nō
teneri. et petita fier
ri non debere. cū pa
ctuz de non petēdo
perpetuo sibi factū

solu
omitt
r̄nde
p̄p̄t
no. s
casu
p̄cu
s. s
a. p̄
rat q̄
tis in
iud. cal
jo. an
b. c.
vero
c. d.
s. sed
p̄stata
l̄. c. d.
d̄m p̄
vt. s.
d. l̄e
libell
n̄ iud
in scri
et p̄ se
de. r̄.
ij. s. f̄
e. vl. c.
ato. s.
e. An
ere. p̄
dum p̄
opus. d̄
l̄. f̄. s.
extra. v
et mar
tuis d̄
i. f̄. m̄
l̄. a. q̄
da de
mlatō
simula
f. **T**
p̄m̄
marent
mo. m̄
bus nō
non fit
catū. s.
hoc fac
lo non
ratione
s. **T**
n̄ const
b. **V**
d̄. v. p̄
quibus
mas fact
b. **O**
s. h̄. q̄
h̄. c. q̄
l̄. p̄. a. f̄
bus iuret

solue. l. nec ordo. et. s. de R. p. cam q. et cu in totu tacite
omittat. vt. j. p. r. n. multo fortius ad tps. ad otraria
rnde. rez. esse id fieri debere. ut dicit h. l. fa. h. si no fiat n
appterea vicia. qz alijs iuribus sustinet. vt dixi. et fa. qd
no. s. de spon. du. tua. in vl. glo. lex pomp. s. rati. in alio
casu loquit. et est illud qz p otestationem litis factus est

pcurator dñs litis

s. d. pcut. c. i. e. li.
a Propter. decla/
rat qd no. s. de tes/
tuis in vl. glo. C. d.
iur. calu. l. ij. s. h. qz
jo. an.

b Tacite. expse
vero remitti no pt.
c. de iura. cal. l. ij.
s. sed qz. nec valet
psuetudo de ipo no
pstanto. de iur. cas
lu. ceterum.

c Tota causa. ne
du in pncipio cause
vt. s. p. r. n.

d Legitime. puta
libello dato lic. of.
a iudice sententiãe
in scriptis sedendo
et p se recitãdo qd
dic vt. s. de li. ob. c.
i. j. d. sen. et re iudi.
c. vl. et die non feri
ato. s. d. ferijs. c. vl.

e Anullandus. approbata est ergo opinio. Ja. bal. io.
ere. pilei. et sequaciu qui hoc dixerat. qz tuc demu eraz
atum pstanti debebat. ff. de no. op. nunc. de pupillo. s. q
opus. de iuriur. iusurandiu. s. qui ius. ad l. ff. de pcut. fi
iuffa. s. veterani. C. e. ti. ita demu. et ad l. s. d. pba. qm
otra. vbi de iuramento mil dixit. et reprobatã e opi. azo.
et mar. qbus ostant host. s. c. ceterz. etiã in pdictã dec.
tuis dicetes qz etiã si tacite omittetẽ no valet iudicium
i. snia. ij. q. vj. s. diffinitua. C. de sen. et inter. om. iu. p/
latã. quã mtellige cu fuit exactu et p eis faciebat predi
cta dec. ceterz. et pdictus. s. sed qz vbi videẽ qz et disti
mlatõ ne etiã no possit omitti. h. expone ibi filãtõne. f. cuz
simulant se non calumiose agere vt ibi dicit accur.

f Iuramentu. s. e. ti. c. ij. et erat ratio. quia in spualib9
psumebat qz semp esset deus in memoria. et sic no calum
marenter litigantes. et l. pbat lra sequens. Reddebat
jmo. in pdicto. c. tres rones. Prima qz rigor in spualiz
bus no seruat. de do. et otu. c. i. Secda qz licet iuramentuz
non sit peccatũ. tamẽ ex frequẽti iuratõe sepe sequit pec
catũ. s. de iuriur. et si xpus. maxime cuz de crudelitate sit
hoc sacramentum. Tercia quia hoc iuramentum e a ma
lo non credentis. de elec. significasti. h. paruz valent hee
rationes. cum et in cuilibus locum habeat vt p te vides.

g In ipis. et sic equu fuit ex quo cessabat causa cessãz
ti constitutio. s. de ap. cum cessãte. cum li.

h Utile. id est necessarium. ff. qn ap. sit. l. i. et. ij. q. vj.
biduum. vel dic pprie vt si iudex videat tales psonas de
quibus non sit aliqua calumnie suspicio. erigit solum ve
ritas sacramentum. primum tucius reputo.

i Observant. obsuabat hoc dñs guil. vt no. in spe. c. e.
s. i. h. quartu. no. hoc. b. equu esse. s. e. c. ij. et in pdictã
dec. ex litteris. de iureiurã.

k In eisdem spitualibus causis. nunquid in criminalis
bus iuretur de calumnia dic vt no. C. e. l. i. et. s. e. c. i.

In appellatõnis. in causa appellatõnis iurari debet d
calumnia et veritate dicenda s pmo. Secdo d: qz p
curator deputatus post iuramentu calumie iurabit de ca
lumia. Tercio qz iudex qtiens sibi videẽ erigit iuramentu
malicie. ec si de calumia vel veritate iuratu sit. Per pnuiz
dictu determinat qstio no. p accur. C. e. l. ij. in p. imno.

debeat in eisde. Idem.

In appellatõnis cau
sa quãq in principa
li iuratu fuerit pstanti iube
mus calumie iuramentum
et idẽ in iuramento de ve
ritate dicenda volumus
obseruari. Procurato
res qz q post iuramentuz
calumie dputant teneri vo
lumus vt calumnia viteẽ
ab ipis ad subeunduz hu
iusmodi iuramentu etiã si
a suis dñis quid ponere a
respondere seu agere del
beant sint instructi. In

et host. pe. et ab. s.
e. c. i. sup verbo. q
cunqz cã guil. i spe.
e. ti. s. ij. h. qd d cã
bar. h. i. qone vene
riali q incipit queri
tur vtruz in cã et p
pdictã videre potes
qz h reprobet opio
placen. et azo. q di
cebant. q ex quo ius
ratum erat in p. inci
pali no iurabat i cã
appellatõis. in aut.
de hys q ingre. ad
ap. s. fi. et p eis faci
unt oia iura p q p
batur qz eadẽ sit cau
sa ap. cu pma. xvj.
di. habeo. ij. q. vj.
si qm quacuqz. C.
vt in vna et eadẽ cã
l. i. ff. de iudi. apo.
nebat. Jo. cre. hu.
gof. et supdicti do.
ctores otra quozuz

h approbat opio p eis. vj. q. iij. ofius. et. ij. q. vj. si eps.
C. de iudi. pperandũ i aut. vt liti. iur. in p. n. ibi tamẽ ac
cur. tenet pnam. ff. de dam. infec. qui bona. s. penul.
in Iuratu. ppter l. erat dubitatõ. qz si videbat tuc des
be iurari. et qz bis iurandũ n est a qz tuc supfluũ vidba
tur iuramentu qd faciẽduz no est. de iureiurã. et si xps. d
n Iuramentu. s. d. calumia iurari dz statim. pba. c. ij.
post litis otest. vt. s. c. p. no. s. ar. qz faciẽda est lit. eo
tel. in cã appellatõnis. de hoc no. s. de testa. c. Raynald9
o Dicenda. si talis e cã i q iuret de ver. l. h. dilectus.
tate. vt in fi. c. d. p Procuratores. emanauit iste h.
ad declaratõez glo. pdictaz mno. et host. et guil. i spe.
e. t. s. sequit. in fi. et eius h approbat opi. et reprobatuz
opi. host. qui tenebat otrariũ. q Post. h erat dubi
tatõ qz no videbat bis iurandũ. C. e. t. aut. hodie.
e Deputant. ab ipis pncipalibus vel a pcuratore qui
post otestatõem substituere potuerũt. s. e. li. d. pcut. c. i.
s Ab ipis. no. qz l. pcurator iuret in aiam dñi. xvij. q.
iij. meruẽtes. c. di. optari. l. xij. di. tibi dño. vbi de hoc
et. s. e. li. de elect. pcurator sacm tñ calumie et in ammã
dñi et i ppa pbet. vt h vides. of. aut quare iuraret. ex
q dñs iurauerat. et in hoc casu no est necessariũ speciale
mandatũ. de hndico vero dic ut. s. e. in p tractandis.
e Iuramentu. no. ad qõnem qua querit an heres l suc
cessor teneat iurare ex quo defunctus iurauerat. et dic qz
sic p hanc lram. et p aut. e. t. pncipale. et p. l. ff. de dam.
infec. qui bona. s. penul. potuit em defunctus habere bo
nam fidem. et heres vel successor malam. ff. de accusa. si
cui. C. de rebus cre. gnaliter. i. h. si licet qdam contra
qz heres et successor eadẽ psona cum defuncto censent. i
aut. iusur. qd a moriente p. m. p. n.
u Instructi. in hoc casu recitabant predicti doctores
non debere procuratorem iurare. quia qui per aliũ. r.
j. de regu. iur. qui per aliũ.

h

